

DEBRECENI NAGY UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

HELYBEN		VIDÉKEN.	
Egy évre.	12 korona	Egy évre.	18 korona
Fél évre	6 korona	Fél évre	9 korona
Negyedévre	3 korona	Negyedévre	4 K 50f.

POLITIKAI NAPILAP.

Lapkiadótulajdonosok :
THAISZ ARTHUR és HAJDU SÁNDOR

SZERKESZTŐSÉG :
Debreczen, Darabos-u. 19.
Telefon 862.

KIADÓHIVATAL :
Debreczen, Piacz-utca 7.
Telefon 223.

Baj van.

„A fazék erősen fortyog“. Az ellenzék egyre energikusabban fűt alája. Székely Ferenc bucsukihallgatása megtörténvén, kilépett a munkapártból. Ugy mondják, hogy legközelebbre még két érdekes kilépés várható: Issekutz Győző és Szász Károlyé, akik természetesen a kilépettekhez csatlakozván, a parlamenten kívül és benne is tőlük telhetőleg kellemetlenkedni fognak a kormánynak. A benmaradók közül pedig Hegedüs Loránt és Gratz Gusztáv, mint a Gyáripárosok Országos Szövetségének vezéremberei az adóreform életbeléptetése elleni akciót szítják a pártkörökben és polgárok gyűlésein s ezzel indirekte segítik azon munkapárti képviselőtársait, akik a párt kebelében szervezik s egyre növekvő eredménnyel, a hadjáratot a kormány választójoga ellen. Az adóreform elleni mozgalom leszerelése érdekében intenzívebb erőlködéseket kísérelt meg a kormány oly irányban, hogy a fővárosi polgárság a maga mozgalmát szerelje le s állítsa helyre a főváros és a kormány közti bizalom régi viszonyát. Erről egyik munkapárti lap vasárnap már igen „biztató“ hirt ad, ámde Vázsonyi Vilmos vasárnapi aradi beszéde után alaposan kételkedni kell, hogy ez a kompromisszum, ez a megalkuvás a kormány és a főváros között létrejöhet-e becsületes és erkölcsi alapon? Vázsonyi oly hevesen támadta Aradon a kormányt, az egész munkapárti rendszert, hogy a kormánynak le kell mondania a fővárosi polgárság lekényeztetésének szándékáról. Ha Bárczy polgármester akarna is bizonyos kényelmességi okokból békülni a kormánnyal; protektora Vázsonyi most már nem békülhet, a fővárosi polgárság akciója az adóreform ellen tovább kell hogy folyjon, példája buzdítólag fog hatni a vidéki városok polgárságára. Teleszky tehát teljes kudarcot vallott az adóreform terén, nem csoda, hogy lemondásának híre ma ismét s igen pozitív formában merült föl.

De a városi polgárság más tekintetben is érezeti kormányellenes hangulatát: akár mint vélekedjünk is az általános sztrájkáról, tény az, hogy Budapesten és a vidéki városokban kivált az ipartűző polgárság egyre másra hoz oly irányu határozatokat, hogy a szociáldemokraták általános sztrájkját erkölcsileg és anyagilag támogatja. Ez komoly jelenség, amellyel a kormánynak számolnia kell, amely lényegesen rosszabbítja a kormány helyzetét, amelyet az egyes munkapárti kerületekből a kormányhoz érkező gyáripárilag készült bizalmi nyi-

latkozatok nem képesek ellensúlyozni. A szövetkezett ellenzék nem menvén bele a választójogi bizottságba, a kormány abban bizakodott eddig, hogy a kilépett képviselők fognak a nemzetiségeken kívül ebben a bizottságban ellenzékeskedni. Ma e tekintetben is csalódás érte a kormányt: a kilépettek kimondották, hogy a mai körülmények között a javaslatnak bizottsági és plenáris tárgyalása az erőszakoskodás, az oktroj jellegével bírnak; minthogy pedig ők ezt helytelenítik, ennél fogva a normális parlamenti viszonyok helyreállítása előtt, még a bizottság kiküldése ellen is állást foglalnak. Ez a demokraták álláspontja is. Ezek után lesz-e Lukácsnak bátorsága megalakítani a bizottságot s a nemzetiségeknek belevonása által azt föllenteni, hogy a munkapárt egyetlen ellenzéke ma a nemzetiségek csoportja?

A csatornabekötési számlák.

Városi „Zeneiskola“.

A januári közgyűlés tárgyainak javaslatlaltal való ellátására tegnap délután ülést tartott a pénzügyi bizottság. Az ülésen kritikák hangzottak el a mérnöki hivatal azon szokása ellen, hogy a megvételre felkínált telkeket irreálisan alacsonyán becsüli. A bizottság a forgalmi értéknek megfelelő becsülést követeli.

A zenede városítását örömmel fogadta a belügyminiszter, de az intézet elnevezését — nagyon helyesen kifogásolja és „Zeneiskola“ elnevezést kíván a „Zenede“ helyett.

A csatornabekötési számlák ügyében a belügyminiszter még nem határozott, így a pénzt pör útján fogják behajtani. Előbb még felszólítást kapnak a hátrálékosok.

Az ülésen dr. Vargha Elemér tanácsnok elnökölt. Jelen voltak Körner Adolf, Magoss György dr., Tóth Emil dr., Nagy József főszámvevő, Borsos József, Jánosi Zoltán, Csapó László főpénztárnok, Csanak József, Márk Endre, Rickl Antal, Nagy Jakab, ifj. Schwartz Vilmos, Tóth István, Zádor Lajos, Zöld József jegyző.

Telekvétel.

Dr. Vargha Kálmán, Széchenyi-utca 16. számú telkét 160.000 koronaért felajánlotta a városnak megvételre. Eddig 240 ezer koronára tartották.

Márk Endre: A mérnöki hivatalnak volt a szokása, hogy irreálisan alacsonyra becsülte az ingatlanokat. A város kisajátítási eljárásba ment bele s mindig a város vallotta kárát. Jánosi Zoltán megerősíti Márk Endre észleleteit. Körner Adolf főjegyző bejelenti, hogy a mérnöki hivatal minden esetben a tanács utasítása szerint járt el. Ifj. Schwartz Vilmos proponálja, hogy újabb becsülést rendeljen el a tanács.

Többek hozzászólása után a bizottság proponálja, hogy a telket 160 ezer koronaért szerezzék meg a város, mert a mérnöki becsük nem reálisak s a telkekre a parallel-utca meg-

nyitása céljából szükség van. Javasolja továbbá a bizottság, hogy utasítsa a közgyűlés a mérnöki hivatalt, hogy mindig a forgalmi értékek szerint becsülje a telkeket.

Dr. Magoss György főjegyző a városi tanács utasítására bírói árverésen megvásárolt egy 470 négyszögölnyi libakerti telket, mely a nagykörut megnyitásához szükséges. A telkéért 11 ezer 100 koronát adott.

Jánosi Zoltán nem helyesli a vételt. Szerinte a mai korszak eleget tesz városrendezési kötelezettségének, ha a Szent Anna és Csapó-utcákat kiszélesíti. A körutat meg kell csinálni, de annak ideje nem most van.

Dr. Magoss György: A tanács nem akarja befejezett tény elé állítani a várost, a közgyűlést. Ha nem kell a telek, ne vegye át a város, a tanács tagjai közül többen szívesen megtartják a telket ezen az áron. A Libakertben több területe van a városnak, az egyik torkolata a nagykörutnak.

A Zenede városítása.

A belügyminiszter örömmel veszi tudomásul a zenede városítását. Elismeréssel van a Zeneegylet hazafias szándéka iránt. Nehány észre vételt tesz, így kívánja azt, hogy a Zenede elnevezés helyett Zeneiskola legyen a cím, továbbá a titkár és az igazgató kötelesek legyenek az eredetileg tervezett óraszámokat megtartani. A bizottság kiemeli, hogy a város az áldozatkészség legszélsőbb határáig elment.

Márk Endre indítványozza, hogy a pénzügyi helyzet tisztázása és az átvétel előkészítése céljából bizottságot küldjön ki, mely tárgyaljon arról is, hogy miként lehetne a P. Nagy Zoltán-féle zenekonzervatóriumot beleolvasztani a Zenedébe. A bizottság a javaslatot elfogadta és a bizottság tagjaul dr. Vargha Elemér elnökön kívül megválasztotta dr. Magoss Györgyöt, Nagy Józsefet, Jánosi Zoltánt és Márk Endrét.

A csatornaszámlák.

Körner Adolf főjegyző bejelentette, hogy a miniszter még nem hagyta jóvá a közgyűlés ama határozatát, hogy közigazgatási uton biztosíthassa a város a háztulajdonosokkal szemben az oldalcsatornák költségeit s így miután a közgyűlés csak január 1-ig biztosította a kamatmentességet a tanács most nem tudja milyen eljárást kövessen a behajtásnál, mert kénytelenek lesznek a hátrálékosokat perelni s a tartozást bekebelezni, ami sok költséggel jár a felekre. Jánosi Zoltán a tételek magas voltára is figyelmet kíván fordítani mert a válalkozó tulszámításokat csinált.

Dr. Magoss György: Sürgessék meg a minisztert, a számlákat a legsürgősebben és legszigorúbban revideálják, hívják fel a feleket, hogy a revideált számlákat 15 nap alatt fizessék meg s ha nem fizetnek, kebelezzék be.

A bizottság elfogadta a javaslatot.

Más tárgyak.

A bizottság Alföldi Mihály irnok dijnoki szolgálati idejének a nyugdíjba való beszámítását javasolja a szokásos díjak megfizetése mellett.

A Csapó-kerti függetlenségi és 48-as olvasókör telket kért a várostól s ezért olyan telket kínált cserébe, mely szintén a város tulajdona s nincs is telekkönyvezve. Miután a kérdésben új megoldási mód kínálkozik, az ügyet levették a napirendről.

Macsi uton építendő két utkaparó ház céljaira adott 400—400 négyszögöl területet a kereskedelemügyi miniszter keveselte. A bizott-

ság újból kimondja, hogy az átengedett területnél többet nem ad.

A Simonffy-utcai 19. számú házra a parallel utca miatt szükség van. A tulajdonosok elfogadják a mérnöki hivatal által proponált 54.900 korona árat s a bizottság javasolja a vételt.

Bujdosó János rendőrnek tüzoltói szolgálati idejét beszámíttatni javasolja a bizottság a nyugdíjba.

A hat milliós panama.

A Pallós-botrányal már az egész világsajtó foglalkozik, de természetesen leginkább az angol lapok. Képzeltük, mit írnak rólunk. Az bizonyos, hogy ez a milliós panama borzasztóan ártott nekünk és még mindig kiszámíthatatlanok a következményei. Állítólag egy képviselőnél vannak Pallós összes följegyzései, amely — ha nyilvánosságra kerül — nem egy karriért tesz tönkre.

A fogságban.

Pallós Ignácot és két büntársát külön cellába helyezték el és megengedték nekik, hogy mint vizsgálati foglyok, a saját költségükön élmezhegessék magukat. Az ügyész már elkészült indítványával, amelyben közokirat- és magánokirat hamisítás, csalás, sikkasztás és hűtlen kezelés büntette miatt a három ember ellen a vizsgálat elrendelését és az előzetes letartóztatás főtartását indítványozta. Takács vizsgálóbíró, mint már megírtuk, tegnap délután vezettette maga elé Pallós Ignácot, akit egy fogházor kísért fel a harmadik emeletre. Pallóst a háromnapos fogság nagyon megviselte. A vizsgálóbíró előszobájában leült a fogházor mellé és fejét tenyerébe hajtva, összegubbaszkodva várta, amíg beszólítják a szobába. Pár percnyi várakozás után kiszólt a vizsgálóbíró jegyzője:

— Itt van Pallós Ignác?

Pallós felkelt ülőhelyéről és bement a vizsgálóbíróhoz, aki felolvasta előtte a rendőrségnél felvett vallomását, ami, tekintve annak terjedelmes és minden részletre kiterjedő voltát, hosszú ideig tartott. Pallós kijelentette, hogy a jegyzőkönyv helyesen van felveve, és ahhoz egyelőre semmi hozzátenni valója nincs.

A vizsgálóbíró ezután meghozta végzését, amely szerint elrendeli Pallós Ignác előzetes letartóztatását. — A végzésben Pallós megnyugodott.

A másik két fogoly, Barta Mihály és Somló Arnold kihallgatására délután került a sor, természetesen ezek is fogva maradnak.

Pallós régebbi családja.

Csak most pattant ki, hogy Pallós már régebben is követett el hasonló visszaéléseket. Erről a következőket jelenthetjük:

A Pallós-ügy alkalmából pénzügyi körökben visszaemlékeznek a letartóztatott vállalkozó egy korábbi malverzációjára, Pallós — ez 1909-ben történt — átvette az arad-nagykikindai vicinális építést. Kibocsátottak 42,291 darab 200 koronás elsőbbségi részvényt, a melyek ellenértékét, közel 8 és fél millió koronát nem fordította Pallós teljes egészében a vasut építésére, hanem üzleti adósságainak a fedezésére. Akkor német bankok, a Nationalbank für Deutschland és a Berliner Handelsgesellschaft részesedtek a finanszírozásban; ez a két intézet elküldötte megbízottait Budapestre. Ezeknek sikerült elérniük azt, hogy biztosították az állami kamatgaranciát a kiépítéshez szükséges újabb összegekre. Bizonyára a visszaélésnek ez a kedvező elsimulása hátorította föl Pallóst a most leplezett csalásokra, mert abban a hitben lehetett, hogy majd megint előszedi bőkezűségét az állam. Az arad-nagykikindai vasut építése különben egyszer nagy vita tárgya volt a főrendiházban, gróf Zselénszky támadta erősen a vasut építését és a kormányt.

Teleszky lemondott.

Visszavonják a választójogi javaslatot?

Biztos helyről szerzett információink alapján jelenthetjük, hogy Teleszky pénzügyminiszter távozása befejezett dolog és hogy eddig még meg nem történt, annak egyetlen oka, hogy a pénzügyminiszter az új elnök ünneplését kizárólag Lukács rábeszélésére nem akarta megrontani. De lemondását benyújtotta s el van tőkélve arra, hogy állásából távozik. Hirünk igazságát a félhivatalos cáfolat nem rontja le, sőt ellenkezőleg, megerősíti, mert hisz ismeretes hogy Székely távozását is koholmányoknak minősítették a félhivatalosok. Teleszky távozását az adóharc okozta.

A kormányra nézve azonban még a kabinet bomlásánál is veszedelmesebb a munkapárt nagyrészenek az a mozgalmá, mely odairányul, hogy a kormány választójogi javaslatát még a bizottság kiküldése előtt visszavonassák. A munkapárt ugyanis holnap érkekeztetlet tart, a melyen a választójogi bizottság negyven tagját jelölik ki. Nagyon előkelő munkamunkapárti tényezők igyekeznek erre rábírní a kormányt, mielőtt a munkapártban észlelhető bomlási processzus nagyobb arányokat nem ölt.

A diáknymor.

Dr. Ferenczy Gyula levele.

Dr. Ferenczy Gyula, az akadémia országos nevű professzora a következő levelet intézte hozzánk:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Méltóztattak által venni a Debreceni Prof. Lap *Diáknymor* című közleményét. Igen helyesen. Ez a dolog sokkal fontosabb, hogy sem olyan könnyen napirendre lehetne térni felette. Azt azonban már nem helyesen méltóztattak tenni, hogy ezt a feljajdulást az akadémiai igazgató nt. Lencz Géza s a Debreceni Nagy Ujság közt folyó perben, mint terhelő körülményt értékesítették. A diáknymornak általános magyar társadalmi háttere van s az akadémiai igazgató maga sem tehet, sem a szegény fiuknak a gimnáziumi pályára tódulása ellen, sem ezeknek fokozottabb társadalmi támogatása, jótéteményekkel való ellátása érdekében. Erre egy ember ereje kevés. Itt mindnyájunknak meg kell mozdulni. Még az sem áll hatalmában, hogy a jótékony alapok terhére valakit felvétethessen, vagy p. o. a főiskolai tápintézet kebelében őket, ha a tápintézet iránti kötelességüket nem teljesítik — minden díjfizetés nélkül bentarthassa. A főiskolai tápintézet mindenkire nézve jótétemény, ki azt élvezzi, még ha a teljes tápdíjat fizeti is. Annal inkább azokra nézve, akik kedvezményes: k és fél, $\frac{2}{3}$, díjjat vagy $\frac{1}{2}$ díjjat fizetnek. A tápintézet azonban, hogy egyáltalában fentállhasson, ezekről a díjakról nem mondhat le s a kit valamely helyre felvettek, annak a megfelelő illetményt csakugyan be is kell fizetni. Az igazgató akkor járna el megrovásra méltó módon, ha egyesek hibája miatt az egész intézményt összeomlani engedné. Pedig ez történnék. ha senki se fizetne. Abban tehát megegyezhetünk, hogy a tápintézeti tagoknak fizetniük kell. És azt sem kifogásolhatjuk, ha az akadémiai igazgató ezt a fizetést szorgalmazza. Csak az a kérdés, hogy ebben a szorgalmazásban méltányosan és körültekintően módor jár-e? A

jelen esetben meg kell állapítanunk, hogy az akadémiai igazgató helyesen járt el. Figyelmeztette a nem fizetőket, több ízben, indokolt esetben haladékot adott, sőt ennél is többet tett, *mindenkit, a ki újabb haladékkért fordult hozzá, kivétel nélkül étkezni engedte.* Hogy mégis van most már csak 5 vagy 7 diák, aki annyit se tett meg a saját érdekében, hogy személyesen elmenjen hozzá, az már a mi általános ismert éhlettelenségünk számlájára tartozik, vagy annak a jele, hogy az illetők másuton könnyebben tudtak magukon segíteni.

A pernek azonban van egy másik oldala is. *A főiskolai tápintézeti ellátás iránt fentforgó panaszok.* Annak a diák memorandumnak az ügye, melyet a tápintézet tagjai intéztek az egyházkerületi elnökséghez, amelyet az elnökség a vizsgálat megejtése céljából az akadémiai igazgatóhoz tett átál. Amint a lapokban megjelent közleményekből látom, ez a memorandum korántsem került le a napirendről és a vizsgálat folyik. Az ifjuság is teljes bizalommal van e tekintetben. Az akadémiai igazgató nt. Lencz Géza theologiai tanár bírja feljebbvalóinak a bizalmát, tanártársai becsülését és az ifjuság is a legnagyobb szeretettel veszi körül. Méltóztassanak hát megbízni benne a Debreceni Nagy Ujság részéről is. Ha van valami igaz a felhozott panaszokban, ő azt felderíti, megrovosolja vagy megrovosoltatja. Ennyit akartam csak elmondani s ezt is csak azért, mert az ügyet rendkívül fontosnak tartom s az akadémiai igazgató urat minden tekintetben támogatni szeretném, midőn ilyen kényes ügyben olyan nagy előrelátással és buzgósággal jár el és semmiképen sem viselhetném el, hogy az én elvi alapokat érintő kis cikkem elene fordítottassék. Kivánatosnak tartom ellenben, hogy nehéz feladatában a közvéleményt képviselő és irányító sajtó is támogassa őt s erre kérem a Debreceni Nagy Ujságot is, melynek jóakaratu szándékát rendkívül nagyra becsülöm s melynek közreműködését a diák nyomor, sajtó mondhatnám, magyar társadalmi nyomor okainak felderítésére és leküzdésére a többi leikes organumokkal együtt feletőbb, szükségesnek itélem. Ha helyet kapok, erre nézve még nekem is lesznek elmondani valóim. Ezeket előre bejelentve vagyok tisztelettel

Debrecen, 1913. január hó 21.

kész hívök

dr. Ferenczy Gyula,
akad. tanár.

Ferenczy Gyula ur meggyözö levelére csupán annyit tartunk szükségesnek megjegyezni, hogy ebben a kérdésben megjelent néhány cikkünk a legtávolabbról sem irányult dr. Lencz Géza ur ellen, akinek személyét és tudását nagyra becsüljük, így tehát nem is szálltunk vele pörbe, mi csupán az éhezö diákok érdekében szólaltunk föl és éppen ezért a legnagyobb készséggel bocsátjuk e lap hasábját mindazok rendelkezésére, akik az ijjesztö diáknymor megszüntetésére valami ideával állnak elő.

APOLLO MOZGÓ SZÍNHÁZ

Piac- és Miklós-utca sarkán.

Igazgató: DÉSI ALFRÉD.

Folytonos bemenet. Telefon 762.
Két sláger! Csoda műsor!

AZ ŐRÜLT.

Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Dagmár, a serfözö leánya.

Színmű 3 felv. násban.

Hős vagy kacér? Életkép 1 felv.

Ócska czilinder. Bohózat.

és több sláger szám a két órás műsor keretében!

Holnap új műsor!

Két leány öngyilkossága az aranygyűrű miatt.

Tegnap reggel két fiatal cseléd követett el öngyilkossági kísérletet. Tettük elkövetésére a városi kórház előtti villamos megállót választották. Ott találtak rájuk a járőrelők. Ápolás végett beszállították a két leányt a szomszédos kórházba.

Berki Gizella 18 éves és Szabó Erzsébet 15 éves cselédleányok a Szappanos-utca 12. számú háznál egy órnagnál szolgáltak. Szorgalmasan dolgoztak, munkájukat pontosan végezték. Pár nappal ezelőt történt, hogy a lakásban elveszett egy aranygyűrű. A házbeliék tüvé tették az értékes gyűrűt az egész lakást, de nem találták meg. Az értéktárgy eltűnése napján a lakosztályban a két cseléden kívül senki sem járt. Épen ezért az órnagyék jogosan vonták teletelösségre Berki Gizellát és Szabó Erzsébetet.

A két leány tagadta, hogy a gyűrűt ők vitték volna el. Határozottan állították, hogy valaki, egy idegen lopta el az értéktárgyat. Arra a kérdésre azonban, hogy láttak-e ismeretlen egyént a lakásban, nem tudtak felelni. Továbbra is a cselédekre gyanakodtak. Berki Gizella és Szabó Erzsébet nagyon a szívére vették a gyanúsítást. Elhatározták, hogy öngyilkosok lesznek.

Tettük keresztlövetelére a cselédek ismert mérget, a marólugot választották. Tegnap reggel hét órakor 10 fillér áru zsirszódát vásároltak egyik Szappanos-utcai fűszerüzletben. Szolgáltatásuk lakásán két edényben feloldották a mérget. Majd a házból kiszöktek. Egyenesen a kórház előtti levő villamos megálló helyre mentek. Ott egyszerre itták ki a marólugot. A mérge hatása azonnal jelentkezett. Összeestek s nyöszörögni kezdtek. A járőrelők figyelmessé lettek a leányok sirására. Köréjük gyűltek. Észrevették az öngyilkossági kísérletet, mire a kórházba vitték. Nyomban ápolás alá vették őket.

A kórházból telefonon jelentették az esetet a rendőrségnek. Dr. Komlóssy Pál ügyeletes rendőrkapitány jegyzőkönyvileg hallgatta ki Berki Gizellát és Szabó Erzsébetet. Azt vallották, hogy a gyanúsítás miatt való szegényünkben és elkeseredésükben akarták megválni az élettől. — Állapotuk súlyos.

A gondatlanságot büntetik.

— Törvényszéki főtárgyalás. —

A debreceni királyi törvényszék, mint büntetőbíró, tegnap két gondatlanságból eredő ügyet tárgyal. Mindkét esetben kisgyermek estek áldozatául a könnyelműségnek.

Hajduböszörmény rendezett tanácsu város az elmúlt évben azt határozta, hogy egy fogaskerekű kutat furat. A vállalkozók beadták pályázatukat. Lévai Károly kufurrómestert bízták meg végül a kut elkészítésével. A vállalkozó szeptemberre már el is készült a kuttal, amelyet át is adtak a közfoglalomnak. A város megbizottja nem vette észre, hogy a fogaskerekre nem tett védővasat Lévai. Így történt meg, hogy négy bösörményi kis fiú diórésre a kut fogaskerekét használta. A játszadó gyermekek között volt *Elfenbein* Árpád 7 éves fia, akinek a fogaskerek egy vigyázatlan pillantásban elkapta a jobb kezét és összeroncolt a mutató ujját. A szerencsétlenség következtében a gyermek jobb kezére nyomorék lett.

Megindult a vizsgálat, hogy kit terhel a balesetért a felelősség. Ekkor állapították meg, hogy Lévai Károly vállalkozó követte el a mulasztást, mert nem készítet a fogaskerekre védővasat. — Gondatlanságból elkövetett súlyos testisértés büntette miatt került a vádlottak padjára a kufurrómester. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével

mellett 30 korona pénzbüntetésre ítélte Lévait, aki ebben megnyugodott. Az ítélet jogerős.

Pásztor István 22 éves kocsis egyik debreceni vállalkozónál volt alkalmazásban. Tavaly szeptember 9-én két lovas, megterhelt stráfszekeret hajtott a Széchenyi-utcán. Sietős volt a kocsis utja s ezért sebesen hajtotta lovait. Az utca kocsis utján épen akkor akart keresztül menni *Feldmann Sándor* 5 éves fia, mikor *Pásztor* a szekérrel arra vágatott. Már nem volt ideje megállítani lovait s így elütötte a gyermeket. A rendőri vizsgálat alkalmával beigazolódott *Pásztor István* gondatlansága.

A büntetőbíró tegnap vont felelősségre a kocsist. Beismerte tettét, mire 40 korona fő- és 10 korona mellékbüntetésre ítélte. Minthogy az összeg behajthatatlan, öt napi fogházra változtatták a pénzbüntetést. Az ítélet kiöltését azonnal megkezdte a kocsis.

Adjál vissza három forintot!...

Kedden este megnyitott végre a Royal Orfeum. Szegény *Lévai Farkas* Pálit becsapta néhány ember, néhány lelkiismeretlen artista s zátonyra jutatták a mult hétre tervezett megnyitást. Pedig a hirdetőit, beharangozott megnyitót estén csaknem egészen megtelelt közönséggel a Royal színházterme. A közönség el-eljött, de a művész urak szívesek voltak nem megérkezni. *Farkas Pali* aztán mit tehetett becsületben megőszülni készülő fejével: — visszafizette a belépődíjakat. Vagy hatszáz koronát ebben a szegény világban...

Tegnapelőtt aztán együtt volt a művész-társaság; ekkor meg a közönség maradt el. Legalább is igen kevesen élvezték a megnyitó ügyes műsorát. Szó ami szó: az első estén majdnem háromszor annyi gázsit kellett kifizetnie *Farkas Pali*nak, mint amennyi henyélt a pénztárban.

Hajnal tájban, tegnapra virradóra történt a szomorú aktus: a gázi kifizetés. *Farkas Pali* egyenkint szólította a művész urakat és hölgyeket s leszurkolta a gázsijukat — alaposan megkoppasztva a szerény tartalék — alapot.

— Hej... — sóhajtozott *Farkas Pali* — mégis csak legjobb dolgom volt, mikor vándor kabaré-trupp direktora voltam... A nőtagoknak egy-egy éjjel ötször is fizettem gázsit.

— Ne felejtse el, *Pali* — jegyezte meg vavaszkodva a hangkirály *Domfer* — hogy abban az időben még nőtlen ember voltál... Mi?

— A fenét! — fakadt ki *Farkas Pali*. Abban az időben sem éltünk szerelemből. Hanem előadás után a művésznők mulatozni keztek a vendégek asztalainál. Én meg — mikor már gyöngyöző volt a hangulat — elsétáltam az asztalok között. Ilyenkor aztán egy-egy asztaltól odaszólt hozzám egy-egy bájos művésznő:

Dirikém: mi lesz a gázsival?

— *Adjál vissza három forintot!*... — mondtam s már át is nyújtottam egy husz-koronást. A művésznő ilyenkor belenyult a retiküljébe, aztán megbökte a mulatozó *Paliját*:

— *Drágám: adjál csak gyorsan három forintot!*...

A *Pali* adott három forintot a művésznőnek, a művésznő direktorságnak s egy üzlet pász volt. Egyszeri tranzakció perfektuáltatott... Aztán tovább mentem s ugyan ez a jelenet megismétlődött minden asztalnál. Sőt. Volt olyan tehetséges tagom — amint mond-

tam — aki egyetlen éccaka öt asztalhoz ült s ötször mondta a bűvös jelszót:

— *Drágám: adjál csak gyorsan három forintot!*...

Reggel aztán — fejezte be *Farkas Pali* — következett a leszámolás. A nők visszaadták az e célra kölcsönként husz-koronásokat s minden visszakövetelt husz-koronásért kaptak: — három koronát. Így minden nő keresett a gázsija mellett néhány koronát s nekem is csak bejött a napi harminc korona.

Hej! más világ volt akkor...

Farkas Pali nagyot, hosszasan sóhajtott, eztán tovább fizette a gázsit:

— *Máthé Gyula* következik...

(z. i.)

Táviratok.

— Fővárosi tudósítók táviratai. —

A párisi magyar tanszék megszűnik.

Kont Ignác halálával elárvult a Sorbonne magyar irodalomtörténeti tanszéke. Hosszu évtizedek küzdelme, a néhai *Kont Ignác* nagy buzgalma szerezte meg azt a kis dicsőséget, amelyet a Sorbonne magyar kurzusa jelentett irodalmunknak. Ez most teljesen veszendőbe megy, mert a Sorbonne tanácsa legutóbbi ülésén elparentálva *Kont Ignác*ot és illetményeit beszüntetve úgy határozott, hogy egyelőre nem látja szükségét a tanszék betöltésének.

Függetlenségi szervezkedés.

Szabadkáról jelentik, *Fernbach Károly* országgyűlési képviselő közös értekezletre hívta össze a bácskai összes függetlenségi pártok vezető férfait. Az értekezleten, melyet vasárnap tartottak meg Zomborban, elhatározták, hogy az egész megyére kiterjedő mozgalmat indítanak a pártélet fejlesztésének érdekében, a választókerületek pártközpontjait teljesen újjászervezik és mindazon községekben, ahol eddig függetlenségi pártkörök nem voltak, új köröket alakítanak.

Skarlát-járvány a kaszárnyában.

Zágrábról jelentik: A zágrábi honvédkaszárnyában kiütött a skarlátjárvány és ez a veszedelmes betegség, amely rendszeren csak a gyermekek közt szokott pusztítani, számos katonát megfertőzött. A zágrábi városi főorvos a honvédkerületi parancsnoksággal és a zágrábi helyőrséggel most azon fáradozik, hogy a veszedelmes kór széthurcolása megakadályoztassék.

Millió végrendeleti per.

Zomborban három évvel ezelőtt elhunyt *Konyovits István* milliómos hagyatéka körül megindult perben a Kuria kimondotta, hogy az az egy millió korona, amelyről az elhunyt nem végrendelezett, felosztandó a rokonok között. A bácskai milliómos életében zsupori módon élt. Rokonaival nem volt jó viszonyban. Végrendeletében több mint 1000 hold földjét, mintegy 30 házat kizárólag jótékony célra hagyta. A végrendelet felbontásakor egy *Probojcevic* *Mariska* nevű temetkezési vállalkozónő halálesetéről szóló ajándékozási szerződést mutatott fel, melyszerint az örökhagyó, mivel agkorára való tekintettel nem léphetett vele házasságra, 100,000 korona készpénzt, 100 láncc földet és egy 80,000 korona értékű házat hagyott neki. Dacára annak, hogy a szerződést aláírta öt tanu vallotta, hogy az ajándékozás tényleg megtörtént, a rokonok nem akarták azt elismerni és pert indítottak a végrendelet ellen. Most, hogy a Kuria döntése szerint a készpénz felosztásra kerül, viszont *Probojcevic* *Mária* indított pert a rokonok ellen.

Üzérkedés hamis pénzzel.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A fővárosi rendőrség ismét letartóztatott egy bandát, amely hamis bankók igérésével csapta be a hiszékeny embereket. Ez az újabb banda Erzsébetfalván és a környékén üzérkedett és temérdek az áldozatának a száma.

Az erzsébetfalvai kapitányság detektívjei már régóta szemmel tartották Szilágyi László harmincesztendő sorsjegygynököt, aki már többször volt büntetve és akiről azt hitték a detektívek, hogy hamis ötkoronásokkal árasztja el a környéket. Szilágyi nagyon gyanusan viselkedett, titokzatos utakat tett a környéken és ez a körülmény keltette fel a detektívek gyanúját.

Szilágyit a gyanu sulya alatt letartóztatták és megmotozták. Hamis pénzt nem találtak nála a detektívek, ellenben találtak nála egy pár csomagot, amelynek a felső és alsó lapja vadonatúj huszkoronás volt, a közepe pedig tiszta papiros.

Szilágyi a vallatásnál mindent tagadott. Tagadta, hogy hamis pénzt gyártott volna és tagadta azt is, hogy ezeket a csomagokat azért készítette elő, hogy azokkal a hiszékeny embereket becsapja. A detektívek azonban már nyomon voltak s ezek a nyomok Dunaharasztiába vezettek.

Dunaharasztiában lakott egy Lausche Antal nevű ötvenesztendő szőlőbirtokos, akihez gyakran járt Szilágyi s akivel együtt sűrűn tettek kirándulásokat a környékre. Ennél a Lausche Antalnál házkutatást tartottak a detektívek és nála is több csomagot találtak, amelynek felső és alsó lapja jó huszkoronás volt, a közepe pedig tiszta papiros. Találtak azonkívül nála egy pompás fényképező készüléket is.

Lausche Antal már közlékenyebb volt és bevallotta, hogy Szilágyival és egy Czetz András nevű szigetszentadrasi borbélylyal együtt képeztek egy társaságot, amely arra szövetkezett, hogy a hiszékeny embereket becsapja.

Csekély jó pénzért nagy összegű hamis bankót ígérve nekik.

A banda tagjait a detektívek letartóztatták és bevitték a főkapitányságra, ahol ma hallgatják ki őket.

HIREK.

— **A parlament ülése.** A parlament tegnap delelőtt rövid ülést tartott, melyen a további teendőkről tárgyaltak. Tíz az ülés elején melegen elpárentálta Várady Zsigmondot. Indítványára a Ház jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét. Ezután Barcsay Domokos emlékének szentelvek még néhány percet, majd az új igazságügyminiszter kinevezését vették tudomásul. Elfogadták a napirendet, mely szerint csütörtökön és pénteken még összeül a ház s néhány kisebb javaslatot tárgyal le a választójogi vihart megelőző nagy csönd megkezdése előtt. Vegül hitelesítették az ülés jegyzőkönyvét s ezzel befejeződött a tegnapi formális tanácskozás.

— **A bucsuzó és érkező miniszter Debrecenhez.** A miniszterváltások idején az a szo-

kás, hogy a kabinetnek távozó tagjai bucsulevelet intézzenek a vidék igazságügyi vezetőihez, viszont az új miniszterek az igazságügyi vezetők támogatását kérik. Porubszky Jenő debreceni elnökhöz ma hivatalos átiratot intézett Székely Ferenc a távozot igazságügyminiszter, aki megköszönte ugy a bírának, mint a tisztviselőnek, hogy nagy munkájában támogatták. Ugyancsak ma érkezett Porubszky elnökhöz Balogh Jenő dr.-nak, az új igazságügyminiszternek leve, amelyben az új igazságügyi hatóságok támogatását kéri.

— **A Csokonai-kör felolvasó ülése.** Irodalmi magaslalon álló felolvasó ülése lesz a Csokonai-körnek folyó hó 25-én, szombaton délután 5 órakor. — A felolvasók mindegyike biztosítja az irodalmi színvonalat, de ezt az ülést különösen érdekessé teszi Debrecen két országosan ismert és elismert külsőjének, Szávay Gyulának és Oláh Gábornak a közreműködése. Szávay Gyula, mint a Kisfaludy- és Petőfi-társaság tagja, dédelgetett kedveltje a fővárosi közönségnek, amely az oly gyakran szereplő költőt mindig tüntető tetszéssel, őszinte ünnepléssel fogadja, a debreceni közönség is bizonyára hasonló meleg fogadtatásban fogja részesíteni. — Oláh Gábor már zárkózott természeténél, de sokáig tartó betegségénél fogva is kevésbé kereste a külső siker útját, ritkán lépett a felolvasó emelvényre, még a Petőfi-társaságban sem tartotta meg székfoglalóját, de meg vagyunk győződve, hogy a Csokonai-kör közönsége éppen olyan élénk érdeklődéssel és meleg szeretettel viseltetik iránta, és meg fogja ragadni az alkalmat, hogy közvetlenül halhassa az ő mélyen járó, eszmékben gazdag, színekben pompázó költészetét. A Csokonai-kör szombati felolvasó ülése a debreceni irodalombarátoknak és költészet kedvelőknek lesz a találkozó helye.

— **A D. Ny. S. C. Cabaret délutánja.** A debreceni Nyomdász Sport Club e hó 26-án tartandó kabaret-délutánjára nagyban folynak az előkészületek. Az agilis rendezőség mindent elkövet, hogy egy kedélyes délutánt nyújtson a szórakozni vágyó közönség részére. A műsor, mely maga is elég biztosíték a sikerre, a következő számokból áll: 1. Nyitány, előadja a műkedvelő zenekar. — 2. Monolog, előadja Erdélyi István. — 3. Szavaltat. Részlet Petőfi „Az apostol” jából. Szavaltja Schlesinger Gyula. 4. Trefás magánjelenet, előadja Szentesy Pál. 5. Elkényeztetett férj. Tréfa. Személyek: Endre a férj — Vedres Gyula. Rózsa, neje — Sternbinszky L.-né urhölgy. — 6. Zeneszám. Előadja a műkedvelő zenekar. 7. Monolog. Előadja Mártha Zoltán. 8. Énekszám. Előadja Ösváth Gyula, a műkedvelő zenekar kíséretével. — 9. Az idegesek. Vigjáték I felvonásban. Személyek: Szikra Pál Schlesinger Gyula, Csendes Gábor — Nagy Sándor, Cziereke leánya — Kovács Eszike k. a., Tar Elek, Csendes barátja — Kiss Bálint, János, Csendes szolgája — Négyessy László, Jánosi, Szikra szolgája — Kiss József. — 10. Zárinduló. Előadja a műkedvelő zenekar. — Sugó: Schatt Lajos. — Kezdeté délután 3 órakor. Beléptidj nincs. Műsor ára 50 fillér. A rendezőség ezúton is meghívja a közönséget, s kéri a szíves pártfogolást. Műsor a rendezőség tagjainál előre is várható.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** A statu-quo izr. hitközség elnöke értesíti a hitk. tagokat, hogy a Köser mészárszekekben rituális előállítás hiánya miatt eddig nem árusított hus részek mint: *felsőr, fehér és vese pecsenye* teljesen csont és nyomtatók nélküli, mint rituális előállítás színhus gkgént 2 K 40 filléret a mai naptól kezdve *Schneider Lipót* Pásti utca mészárosnál kapható.

— **Elfogott tolvaj.** Tegnap este a vasúti állomáson Furkó László rendőrőrmester elfogta és a főkapitányságra

József bádogostanoncot. Az inas gazdájától Steiner Mór bádogostól ellopott 10 koronát s azzal Budapestre akart s'ökní. A tanonc ellen megindították az eljárást.

— **A kereskedelmi alkalmazottak és a sztrájk.** L. punk tegnapi számában a helybeli szociáldemokrata párttól nyert értesülésünk alapján megirtuk, hogy a kereskedelmi alkalmazottak testületileg részt vesznek a sztrájkban. Ujabb az az értesítést kapjuk, hogy a kereskedelmi alkalmazottak eddig semmi ilyen irányú határozatot nem hoztak.

— **Postások bálja.** A debreceni m. kir. posta és távirda altisztek és szolgák által saját özvegyeiket, árváikat segélyző és temetkezési egyesületük javára 1913. évi február 15-én, szombaton a „Bika” disztermében zártkörű jótékonycélu táncvigalmat tartanak. Belépti díj személyenkint 2 K. Családjegy 3 személyre 4 K. — Kezdeté este 8 órakor. Zenész Veres Tóni jóhírnevű zenekara. Jegyek előre válthatók a városi és pályaudvari postahivataloknál, a levélkézbesítőknél és este a pénztárnál.

— **Letartóztatott házasságszédelgő.** A bécsi rendőrség tegnap átiratot küldött a debreceni rendőrséghez. Balla István letartóztatásban levő cipészegéd, házasságszédelgő előéletéről kérdezősködnék. Balla Bécs környékén követett el csalásokat. Elfogatása alkalmával Nagy István nevet mondott be. Állítását munkakönyvvel igazolta. Csak később derült ki a szédelgő cipészegéd valódi neve. — A büntetett előéletű Balláról a rendőrség ma küldi el a bécsi rendőrfőnökségnek az itt összegyűjtve levő adatokat.

— **A megégett asszony halála.** L. punk tegnapi számában megirtuk Erdős Istvánné borzalmas szerencsétlenségét. A boldogtalan asszony tegnap éjjel óriási kínok között kiszenvedett. Temetését az ügyészség megengedte.

— **Kiskoru gyilkos.** Kalocsáról jelentik: A kalocsai esküdtszék tegnap itélkezett másodikban Jánosi János fajszi molnárlégény bűnügyében, aki 1911. novemberének egyik éjszakáján gazdáját, Hanka Jánost a dunai malomban megfojtotta, majd azután követ kötött a hulla nyakára és a Dunába süllyesztette. Jánosi a gyilkosság után visszatért a malomba, ahol gazdájának ott felejtett kabátjából 120 koronát lopott ki és megszökött. A mult év őszén tárgyalta az esetet először a kalocsai esküdtszék és akkor az esküdtek gyilkosság bűntettében mondták ki bűnösnek. A bíróság azonban ítéletet nem hozott, hanem az ügyet a mostani ciklushoz tette át. Az új esküdtszék ma újból bűnösnek mondotta ki a fiatal gyilkost és a bíróság 10 évi fegyházra ítélte. A bíróság az ítélet kiszabásánál tekintetbe vette, hogy a gyilkos tettének elkövetésekor csak 19 éves volt.

— **Halálozások.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalnal a következő haláleseteket jelentették be: Keresztesi Kiss József ref. 70 éves, Erdős Istvánné született Csende Julia ref. 35 éves. P. Nagy Sándorné született Varga Julianna ref. 37 éves, Balogs Sándor ref. 61 Glübk Izidor izr. Súlyom Bálint ref. 67 éves korában elhunyt.

Roth Kálmán fűszer, csemege és borüzlete Debreczen, Péterfia-u. 4. sz. Telefon 1170. Ajánlja dusan felszerelt raktárát. — Elsőrendű fűszer és csemege árukban, cukorkákban s tea süteményekben. Teákban s rumokban. Naponta frissen pörkölt kávék.

Kiadó az ujonnan épült :: városi bérházban május 1-re az összes üzlethelyiségek. Kiadja SZEGŐ ÁRPÁD kobra cipőraktár. — Piac-utca 42. szám. —

x. **A Magyar Király kávéházban** ma és a következő napokon Budapest legjobb és a következő napokon Budapest legjobb muzsikál, Fehérváry Margit

vezetése alatt, Puskás Ottilia cimbalom szólista közreműködésével b. pártfogást kér *Husserl* Károly karmester, *Erős* Jakab kávé.

Modern 4 szobás utcai lakás nagy fürdő szobával és összes mellék helyiségekkel előnyös feltételek mellett 1913. február 1 re kiadó. Péterfia-utca 71. számú házban.

x **Izraelita gyermektelen családnál** jó polgári kóser házikoszt kapható bent étkezésre és kihordásra is kapható. Szolid árak mellett. Hunyadi-utca 8. szám.

Irodai cikkek
Üzleti könyvek
Nyomdai munkák

szükségleténél forduljon bizalommal

Thaisz Arthur

céghez, Bika-szálloda mellett.
::: Telefon 223. szám. :::

SZINHÁZ.

Tango és Csanády

Csanády Irma, a kedves és temperamentumot művész nő ismét szerephez jutott. Ezt azért kell külön felemlíteni és aláhuzni, mert mostanában, sajnos, nem igen ad dolgot a direktio a bájos művésznőnek, aki pedig már sok kedves színházi estét szerzett a debreceni publikumnak pompás játékával, ezüstös hangon elfuvalázott énekszámaival. Nos, Csanády végre ismét szerepet kapott, hálás, nekivaló szerepet, amiből „lehet valamit csinálni.” A legközelebbi operett-ujdonságban a Lila dominóban lép, illetve táncol ismét a színpadra Csanády s egy pajkos, spanyolos ritmusu betétet énekel és toporzékol be a közönség szívébe. Valami szilaj, furcsa táncprodukció lesz ez, aminek „tango” a neve. Exotikus, színes produkció, amire Csanádyt egyenesen predesztinálja a temperamentuma.

Csanády persze lázasan készül a szerepre és mint a jó színészhez illik, egész nap „tanulmányoz.” Fel akarja kutatni a tango nevű tánc egész irodalmát, ami pedig nem bolondság. Tessék elképzelni, hogy ennek a táncnak nincs is irodalma, úgyhogy előbb még külön csináltatni kellett hozzá, hogy tanulmányozni lehessen.

Igy történt, hogy Csanády megkérdezte *Perczel* Karolát, aki tudvalévőleg szaktudósa a táncművészetnek:

— Kérlek, szeretnék utánajárni ennek a tango-ügynek. Már mindent tudok, ami kell hozzá, a kosztümöt is megcsináltattam a táncot is betanultam, de a neve határozottan idegesít. Mit jelent az, hogy tango?

— Minek neked azt tudni? — mondta *Perczel*.

— Tudod, mig ezzel tisztába nem jövök, félek a lámpaláztól. A színpadon, tánc közben egyszerre csak eszembe fog jutni, hogy tulajdonképpen nem is tudom, mi az a tango — és akkor belesülök az egészbe.

— Baj, baj, — mondta *Perczel*, gyere, járjunk utána az ügynek.

Azóta Csanády és *Perczel* nem alusznak. Átnéztek eddig husz lexikont, 30 tánc történelmet két monográfiát, nyolc szótárt. Hiába. A tango egyikben sem volt benne. Közben a Lila Dominót műsorra akarta tűzni a direktio, de a tango miatt el kellett halasztani.

Az ügy nagy hullámokat vert fel. A társulat tagjai is keresni kezdték a tangót. Hiába. Végre Kassaynak mentő gondolata támadt.

— Te Irma, — mondta Csanádynak, muszáj neked okvetlenül ragaszkodni a tangóhoz? Határozd el egyszerűen, hogy balalajkát fogsz táncolni.

— Igen, de azt nem tanultam be!

— Na igen, hiszen azért a tangót fogod táncolni, azt pedig csak gondolni fogod, hogy a balalajkát járod?

— De a balalajka értelmét se tudom!

— Hát épen ez az! Tánc közben egyre azt fogod gondolni, hogy: balalajka, balalajka, — s mivor bele akarnál sülni, mivel nem tudod az értelmét, hát egyszerűen nem sülsz bele, mert hirtelen eszedbe jut, hogy nem is balalajkát járod, hanem a — tangót! Arra pedig nem fogsz ráérni, hogy abba is belesülj!

— De ha megújrázzák a táncot?

— Annál jobb! Megújrázásba még senki se sült bele!

Ennélfogva Csanády melegen ajánlja a publikumnak, hogy a tangót újráztassák meg.

Heti műsor:

Csütörtökön: Eivált asszony, operett. A) bérlet. — Pénteken: Leányvásár, operett. — B) bérlet. — Szombaton: Faun, vigjáték. C) bérlet. — Vasárnap d. u.: Kedves Augasztin, operett. Mérsékelt helyárrakkal. — Este: Lila dominó, operett. Ujdonság. Kis bérlet. — Hétfőn: Lila dominó, operett. A) bérlet.

* **Tömörkény sikere.** Budapestről telefonálják: A Nemzeti Színházban tegnap este volt a hírneves szegedi író, Tömörkény István darabjának, a Barlanglakóknak bemutató előadása. A premiér a forró siker jegyében folyt le. Tömörkényt zajosan ünnepelte a fővárosi közönség; a vidéki hírlapírók országos szövetsége, amelynek az illusztris író alelnöke, kuszorut nyújtott át Tömörkénynek. Küldöttségileg adta át üdvözlését a szegedi Dugonics-társaság is.

A színházi iroda jelentései.

* **Batizfalvy Elza vendégszereplése.** Kedves és érdekes vendége lesz pénteken a debreceni színháznak, amikor Batizfalvy Elza a Király színház v. primadonnája fog fellépni a Leányvásár operett Bessy szerepében. Batizfalvy Elzának ismert neve van az országban még a Királyszínházban aratott nagy sikerei révén. De kedvence volt a nagyváradi, aradi és miskolci színházak közönségeinek is. Batizfalvy a Vigetély rendezőse meghívására jött Debrecenbe s a ritka kedvező alkalmat az igazgatóság felhasználva, megállapodást kötött a népszerű színésznővel, hogy egy estén vendégszerepeljen a színházban. A Leányvásár Bessy szerepe egyik kedvenc szerepe a művésznőnek, akinek e szerepben kreált eredeti alakítása méltó feltűnést kellett mindenütt. A vendégszereplés első hírére már is nagy érdeklődést tanúsít a közönség s előreláthatólag zsúfolt ház fog gyönyörködni a bájos művésznő vendégjátékában.

* **Az elvált asszony.** Fall Leó szép zenéjű operettje ma kerül színre új betanulással és elsőrendű szereposztással. Az elvált asszony nemcsak pompás zenéje révén, de szellemesen mulattató meséjével is érdemet szerzett arra, hogy az igazgatóság az operett

felelevenítésével foglalkozzék. Zilahyné S. Vilma a címszerepben kiváló alakítást nyújt. Kivüle még Borbély Lili, Falussi István, Tordai Erzs, Solti Ernő, Kemény, Kassai, Kormos és Lévy Farkas játszanak nagyobb szerepeket.

* **Faun.** A Nemzeti színház nagysikerű aratott ujdonsága a Faun, melynek pénteken lett volna a bemutatója, Batizfalvy Elza vendégszereplése miatt szombatra maradt. A szenzációs vigjáték ujdonságra nagy előkészületeket tesz a színház rendezőse. A címszerepben Bérczi Ernőnek lesz alkalma kiváló alakítást adni. A pompás darab előreláthatólag sok előadást fog a debreceni színpadon megérni.

* **Ma és holnap végleg utoljára látható** az Uranusban Hugó Victor hihetetlen remekműve, „A Nyomorultak” 4 részben 9 felvonásban. E remekmű bemutatása teljes 3 órát vesz igénybe, miért is egy este csak két előadás van, az I. pont 6-tól, a II ik pont 9-től. A helyárak 50 százalékkal emeltek. — Amennyiben ezen előadások iránt olyan óriási az érdeklődés, hogy a jegyek fele már minden előadásra elővételben elkelt — ajánlatos sürgős előjegyzések eszközzése, telefon (3-28.) útján, vagy az Uranus irodában d. e. 9-től 1-ig és d. u. 2-től folytonosan. Az egész 9 felvonást tartalmazó leírás a pénztárnál és jegyszedőknél 10 fillérért kaphatók.

* **Mesés gyermekelőadások lesznek szombaton** az Uranusban, mely alkalomra 10 pompás képből álló gyönyörű műsort sikerült összeállítani az igazgatóságnak. — A műsor fénypontja Sigfried — a hó lovag — gyönyörű meséje, melyet egy csomó pompás, mulattató, ismeretterjesztő és tanulságos kép övez. A remek műsort lapunk holnapi számában egészében közöljük. Előjegyzéseket számozott helyekre telefonon kér az igazgatóság. — Telefon 3 28.

* **Asta Nielsen „Ifju és bohó” c.** 3 felvonásos vigjátékunk olyan fényes sikere volt, hogy az Uranus igazgatósága közelebből újból műsorra tűzi. Az előadás napját hírül hozzuk a napokban.

Pallós részvényei Debrecenben.

Fővárosi rendőrök kutattak.

Pallós Ignác világra szóló csalásairól részletesen megemlékeztünk. A vállalkozó már az ügyészség fogházában van. Tegnap hallgatta ki a vizsgálóbíró. Pallós a rendőrségen tett vallomásában előadta, hogy a hamisított részvények egy részét vidéki takarékpénztáraknál helyezte el. Ezt a vallomását a vállalkozónak egy tanu is igazolta. Így, hamis részvényt helyeztet el Debrecenben, Nyiregyháza, Besztercebányán.

A debreceni részvények után szintén nyomoztatott az államrendőrség. Ebben az ügyben utazott Debrecenbe *Czibor* Ferenc rendőrfogalmazó és *Sárközi* Sándor detektív. Hétfőn reggel érkeztek meg. Azonnal kutattak a részvények után. Több pénztárat kerestek fel *Czibor*ék.

Sikerült is a fogalmazónak és *Sárközi*nek két nagyobb bankban *Pallós* féle részvényekre akadni. A hamis részvények nagyobb mennyiségűek és vételáruk tízezrekre rug.

A fővárosi rendőrség emberei a részvényeket nem kobozták el, azonban számaikat és névértéküket feljegyezték. *Czibor* Ferenc rendőrfogalmazó és *Sárközi* detektív kutatásuk eredményét titkolják. Hasonlóképp hallgat az esetről a két takarékpénztár is.

Legujabb.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

A munkapárt értekezlete.

(Budapest) A munkapárt ma este fél 8 órakor Ghyllány báró elnöklésével értekezletet tartott, melyen a ház holnapi ülésére kerülő törvényjavaslatokat tárgyalják. Az értekezlet nagyon rövid lefolyású volt. Ugy határoztak; hogy csütörtökön este fél nyolckor ismét értekezletre ülnek össze, amelyen a 40 tagú választójogi bizottságot fogják kijelölni.

Josipovics lemondott?

(Budapest) A Budapesti Tájékoztató ma esti lapjában tudósítást közöl, mely szerint Josipovics horvát miniszter lemondott tárcájáról. Ugyancsak az a német estilap jelenti, hogy a kormány legközelebb felfüggeszti a horvát kormánybiztosságot s a királyi biztos helyét Rakovszky vagy gróf Gullner tölti be, de már báni minőségben. — A kormány félhivatalosa, a Bud. Tud. az éj folyamán mindkét értesítést megcáfolta, állítólag illetékes helyről nyert információk alapján.

Főispáni rendelet a nagy sztrájkokról.

(Sátoraljaújhely). Meczner Gyula főispán körrendeletet bocsátott ki a megyei előljárásságokhoz. A körrendelet felhívja az előljárásságok figyelmét arra, hogy mivel a munkásság általános sztrájkra készül s újabb szerzett értesülések szerint a sztrájkra a földmunkásokat is meg akarják nyerni, valószínűleg agitáció fog indulni a megyében a földmunkásság körében. A főispán felhívja az előljárásságokat, hogy figyeljék meg az esetleg fellépő izgatásokat s a megyében tartózkodó idegeneket. Egyben kéri, hogy az izgatók ellen a törvényadta rendelkezések minden szigorával járjanak el az előljárásságok s ténykedéseikről azonnal tegyenek neki jelentést.

Várady Zsigmond mandátuma.

(Nagyvárad) A bihari kerületben, mely a tragikus sorsú Várady Zsigmond halálával megüresedett, megindult a választási mozgalom. A bihari munkapárt egyrésze Buday József derecskei ügyvédet akarja jelölni, a pártvevőtség azonban Miskolczy Ferenc főispán utasítására elhalasztotta a jelölést s előbb Tiszával és Lukácsal lép érintkezésbe az iránt, hogy a központnak nincs-e jelöltje a mandátumra? A kerület függetlenségi választói is jelöltet fognak állítani, de a jelölt személyében még nincs megállapodás. A párt egyrésze Szentkirályi Zoltán bihari plébánosnak, a volt szilágycsehi képviselőnek felléptetését kívánja, mások dr. Halász Lajos volt képviselő jelölése mellett agítálnak. —

Sőt harmadik jelölt is van, dr. Adorján Emil nagyváradai ügyvéd személyében. A bihari püspöki választók tegnap küldöttéleg Halász Lajos dr.-nak ajánlották fel a jelöltséget.

Az izgatott Sztambul.

(Konstantinápoly) Kiamil basa nagyon aggódik amiatt, hogy a Csatalda előtt álló 130,000 ember hogyan fogadja a diván döntését, mely valószínűleg a béke felé halzik. Attól tartanak, hogy a csatalsai csapatok ez esetben Konstantinápolyba nyomulnak s forradalom tör ki. A főváros izgatottan várja a fejleményeket.

A szultán manifesztuma.

(Konstantinápoly) A szultán manifesztumát, mely a minisztertanács döntését fogja megszövegezte a néppel tudatni, ma estére várják.

A hadikárpótlás.

(London) A balkáni békedelegátusok mára várják a porta döntését a nagyhatalmak jegyzéke dolgában. Bizalmas értekezletet tartottak, amelyen Törökország által fizetendő hadikárpótlás összegét vitatták meg.

Merénylet a kínai elnök ellen.

(Pétevár.) Itteni lapok értesülései szerint Pekingben gyilkos merényletet terveztek Juan-Szikkaj köztársasági elnök ellen. A merénylőt az őrség a köztársasági palotában fogta el. Megállapították, hogy a merénylőtérvek kétségkívül politikai rugói voltak.

Rajner főherceg állapota válságos.

(Bécs) Rayner főherceg állapota a lehető legválságosabbra fordult. Alig van rá remény, hogy a nagybeteg főherceget az orvosi tudomány megmentse. A délután folyamán a köhögés csökkent, de a bébénulás nem enyhült. — Este jelentik, hogy pillanatnyi veszedelem nem fenyeget Rajner főherceg állapotában.

REGÉNY.

A csodálatos herceg.

— Olasz regény. —

Orazio észrevéve a leányok jókedvét, nem zavarta meg örömeiket s maga is velük mulatott. Az ő egyszerű logikus módja, melylyel az efféle tünetek végeredményét kiszámította, megkönnyítette a taktikáját. Ami nem ő reá vonatkozott, azon soha se törte a fejét. Honora nem értette meg mindjárt, mit akart jelezni Orazio előzékeny viselkedésével és szerelmes pillantásaival, mert mindezt ismét csak azon hódolatok egyik változatának vette, melylyel aznap mindenki

kitüntette, de midőn egyszerre megbottlott a csuszós kövön és Orazio hévvel megragadta kezeit, hogy megakadályozza az elesésben, sajtóságot ösztönszerű belső sugallat óvatosságra intette és az ellenszennvel párosult félelemnek fagyos borzongása megdermeszté egy pillanatra.

Attól fogva iparkodott is folyton szorososan Bianca mellett maradni, s tündértáncukat a vizesések között abbahagyva, komolyan visszasétáltak az árnyas lombok alá, hol a társaság többi része már összegyűlt a villásreggelihez.

Távollétek ideje alatt két új vendég csatlakozott a csoporthoz. Alfonso szívélyesen kezelt szorított Lowthet Geraldal, Sir Maxwell Lindhurst pedig az ő lármás, hévteljes hangján azt magyarázta Lady Évának, hogy azért tévesztették el a kirándulókat, mert nem a meghatározott kapun lovagoltak ki a városból.

— Hogy a manóba történhetett az? — kérdezé Alfonso. — Bizonyosan az éu hibám okozta a tévedést. Alkalmasint elfelejtettem megmondani, hogy a Porta Pia a találkozási pont.

— Ez hasonló a férfiakhoz — jegyzé meg Olympia hévvel, bebizonyítandó Porsennának, hogy neki semmi része se volt az angolok meghívásában. — Alfonso rendesen mindent bevégzett ténynek vesz. Még azt se közölte velem, hogy önöket meghívta. Attól tartottam, hogy már haza is mentek, mielőtt a mult éjjel elhatároztuk a kirándulást.

Habozni kezdett Olympia, miáltal zavarba jött, mert érezte, hogy Porsenna elégtelenül függeszti rá tekintetét.

— Ugyis történt, — szölt Gerald, — hanem az ön bátyja szíves volt egy levélkét küldeni utánunk, melyet ma reggel kaptunk meg a kávénál. Szégyenkezve vallom be, hogy én borzasztóan álmos voltam, de a tábornok erőlyesen kijelentette, hogy ma éppen lovaglásra vala az idő, és ime most itt vagyunk. De már azt se tudom merre hoztak a lovaink.

— Bizonyosan nagyon kimelegedtek és szomjasak is lehetnek — mondá Donna Olympia. Jöjjenek s igyanak egy kis pezsgőt.

A villásreggeli rárakták a puszpággal és magyallal bekerített hely közepén levő nagy márványasztalra, mely bekerített helyről három nyílson át kitekinthetett a szem a zöld pázsitos területen keresztül a messze távoltságba, hol már a láthatár beolvadni látszik az ég boltozatába. A körön kívül minden verőfényben uszott és égető hőség volt, de odabent a lombátorban árnyékos és hűvös volt a lég, a vizesések zuhogása pedig olyan kellemes zeneként hallatszott be, amilyent csak nyáron déltájban kívánni lehet. Gyümölcs és virág voltak felhalmozva a fehér márványasztalon s ahol egy picinyke nap-sugár átszűrődhetett a sűrű zöld lombokon, mindmegannyi rubinná és topázzá változtatta át a gyöngyöző pezsgő bort.

A sok zürzavar se maradt el, ami rendszeren előfordulni szokott az étkezésnél az elhelyezkedés alatt és Gerald fel is használta az alkalmat, hogy egy üres helyet elfoglaljon Honora oldala mellett. A tábornok oly kellemesen mulattatta a mamát épp abban a pillanatban, hogy az nem látta mi történt, mindaddig, míg mulattatója el nem helyezte őt egy helyre az asztal tulsó oldalán. A vén stratégista szántszándékkal, tervszerűen járt el és magában örült az eredménynek.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: HAJDU SÁNDOR.

TUBERIN
ÖRKENYÉ

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszaszerezni!

Egy jelentéktelennek látszó meghűlés az összes légzőszervek legközlöfőbb megbetegedését vonhatja maga után. Iggyakezzünk idejében elejét venni a bajnak, mert a könnyelmű elhanyagolás sokszor végzetessé válhatik. A megbőlésből eredő köhögés, fekélyesség, meghűlés, nehézlégzés és a légzőszervek hurutos megbetegedéseinek kitánóan bevált az orvosi előkelőségek által javasolt **TUBERIN**. Mindenütt kapható. Egy üveg ára 2 korona 50 állér egy nagy üveg ára 5 korona. Postán legkövegebb 3 üveg rendelhető meg utánvétellel az egyedüli főraktárból:

Diana-ágyógyezertár, Budapest, Károly-körül 5. szám

Adria és Emke levélpapírok

kizárólag elsőrendű
hazai gyártmányok.

Kapható minden papirkereskedésben.

RIGLER JÓZSEF EDE

papirneműgyár részvénytársaság
gyártmányai

Budapest.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy czipész-műhelyemet Mester-utca 5. sz. alatt, Máthé-házban ismét megnyitottam és kérem az eddig volt kuntsaftjaimat jövőben is pártolni sziveskedjenek. Mindenféle javítást gyorsan és pontosan eszközölök.

Szilágyi Zoltán,
czipésmester, Mester-utca 5. sz.

A NEUSCHLOSZ-FÉLE

NASICI

tanningyár és gőzfűrész részvénytársaság

susine gurgjenovaczi

parkettgyára

AJÁNlja KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ

szlavoniai főlgyfából termelt

parkettáit

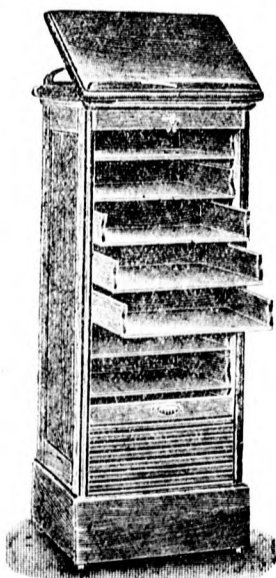
a legerősebb napi áron.

Értekezhetni lehet a részvénytársaság szatmári üzletvezetőségével Szatmáron Gőzfűrésztelep. Telefon szám 28. Levél és táviratczim Nasicyár Szatmár.

Hirdessen a „Debreczeni Nagy Ujságban“

biztos eredményre vezet.

Redőnyös iromány szekrény.

Ára: 90 korona.

Felállítható íróaljazattal, 9 angol fiókkal.

Magassága . . . 150 centiméter

Szélessége . . . 50 centiméter

Mélysége . . . 45 centiméter

Modern
amerikai
: irodai :
: butorok.

Thaisz Arthur

:: papirnemű nagyáruháza ::

Debreczen, Piacz u. 7.

Telefon: 223.   Telefon: 223.

Soh' se fázzék!

Legfinomabb szalon porosz

KÖSZÉN

leólmozott 50 kg-os zsákokban házhoz szállítva
rendelhető

Vadász Andor

irodájában, Debreczen, Piacz-utca 79.

Telefon 10-40.

Szállítások waggon számra is azonnal eszközöltetnek úgy belföldi mint porosz szerekben.

Kiadó

február hó 1-től Batthyányi-utca 17. számú házban modern utcai és udvari földszintes

4-5 szobás uri lakás

mindennemű mellékkellyiséggel.

Elegáns garzon lakás

2 szoba, fürdő szoba kiadó Batthyányi-utca 17. Értekezhetni ugyanott.

„Szénássy“

vászonpapir fedeltű írófüzetek.

Magyar gyártmányú

Árpád rajzeszköz

a legjobb iskolai körző.

Czélszerű rajztömbök.

Alló vázlattömbök.

Szénássy Béla

es. és kir. udvari szállító rajzeszköz és papirnemű gyára, Budapest, IV.

Kapható minden papírüzletben.

Herkules

tűzifatelep

(özv. Tóth Istvánné)

Debreczen, Ferenc József-ut 10 sz.
Telefon 10-50.

Árjegyzék:

Aprított tűzifa, száraz házhoz szállítással és berakással:

10 mm k. 28.— | 1 öl hasábfa k. 40.—
5 mm k. 14.50 | 1 öl dorongfa 36.—

Pál öl fa felvágása 3.—

Pál öl fa fuvarozása 2.—

Mázsánként 25 fillér.

Apró hirdetések.

Az apróhirdetések között minden egyes szó 5 fillér, vastagabb betűből szedett szó pedig 10 fillér.

Levelezés.

Szőke leány fiatal vagy idősebb uri emberrel óhajt megismerkedni. Leveleket „Argus szem” jeligére a kiadóba kér.

Inteligens fiatal ember idősebb uri nővel megismerkedne. Levelet „Viribus Unitis” jeligére kér a kiadóhivatalba.

Ajánlat.

Kiadó lakás! Vörösmarthy-utca 10. szám utcai lakás, három szoba, egy kis szoba, egy előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló modern lakás jutányosan azonnal átadó. Vízvezeték, villany, csengők. Telefon 10-40.

Mindenkinek érdekében áll, hogy tea, tearum és mindenemű italokat, valamint fűszer, csemege szákegleteit GRÓSZ SÁNDOR és TESTVÉRE dusa felszerelt fűszer nagyruházában szerezzék be, Csapó-utca 7. szám, kenyérfiacz. Telefon 385.

Legszébben mos és vasal gallérokat, kézelőket, férfi és női fehérneműket, menyasszonyi kelengyékét, függönyöket és mindenemű fehérneműket előmentesen WEISZ MÓR, Török Bálint-u. 2. sz.

Valódi édes nemes szegedi paprika különlegességek óriási raktára LINDENFELD J. JENŐ fűszer-, gyarmatárú nagykereskedésében, Pénzügyi palota. Telefon 79.

Egy rotációs nyomdai gép teljes felszereléssel olcsón eladó. Czím a kiadóhivatalban.

Ujságpapír 100 kiló 12 kor. Kapható a kiadóhivatalban. 1000

Krámer Józsefné hölgyfodrászterme Piac-u. 58. Modern hajbetétek, hajpótlékok, fejdíszek állandóan raktáron. Telefon 9-15. 312

Angol, francia szabás tanulást a legújabb és legdivatosebb módszer szerint tanítok 10 koronáért.

Király kávéja a kávék királya kivámatra vevő előtt pörköltve, Dégenfeld-tér a vassátraknál. 359

Egy szoba, konyha külön udvarral márczius 1-re kiadó Botond-u. 10.

„Fajbaromfi” néznévű! Speciális aranyárga Orpingtonok eladók. Botond-utca 10. sz. Debreczen. Tojások előjegyezhetőek darabonként 60 fillér. 1004

Kézmunkák és himzések olcsón elkészítettek Debreczen, Vecsey-telep, Botond-utca 10. sz. 350

Kutfurást, javítást és új savattyúk felszerelését pontosan és olcsón eszközöl Guró kutfuró, Varga-utca 6. szám. 291

Tea és rum különlegességek Király fűszerüzletében, Dégenfeld-tér 11. a. vassátraknál. 10 dg. finom törmelék tea 50 fillér. 10 dg. orosz keverékben 60 fillér. 10 dg. indiai susong 80 fillér. Császár keverék, mandarin, Congo és a legfinomabb orosz teákban nagy választék. 360

SZUNYVIRTÓ

BŐR-ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÚGYMAJTÓ ÉS HÚGYSÁVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Főlerakat:

FISCHBEIN JENŐ
Debreczen. Telefon: 10-51.

Müller-féle Tenták a legjobbak.

Kaphatók minden papirkereskedésben.

Házvevők figyelmébe!

Minden házvevőnek saját érdeke, hogy ezen ház iránt érdeklődjön.

Eladó sarok modern ház
Csapó-u. 52. szám.

80 méter Kölcsey-utczára és 25 méter Csapó-utczára front telekkel.

Hogy a Csapó-utca Debreczennek legforgalmasabb utcája, azt mindenki tudja, még pedig a legszebb és a legforgalmasabb helyén van ez a szép és modern épület, egy igen jó menetelű fűszer és csemege-üzlettel, korlátolt italmérési és trafik engedéllyel.

1911. évben már ezt a házat 80,000 koronáért kérték és nem adtam oda, de most más vállalat miatt 65,000 koronáért oda adom, előnyös bankteher, kevés pénzzel megvehető.

Üzletáthelyezés végett
az összes raktáron levő rőfös-, rövid-
áru és férfidivat cikkek
olcsón elárusíttatnak.
Az üzlethelyiség kiadó.
BRÜLL IGNÁTZ
Csapó-u. 26. Dr. Bruckner-palota.
Czégre tessék ügyelni.

Gyenge férfiaknak

elvesztett erejük visszatér, ha a hírneves orvosok által ajánlott

„Neosan”-tablettákat
használnak. Törvényileg védve és szabadalmazva.

A férfigyengeség, impotenzia ellen, valamint a férfierőnek a legkésőbb korig való fenntartására kipróbált, biztos szer.

A gyomrot nem rontják, semmiféle káros hatásuk nincs.

Egy doboz, mely 20 szemet tartalmaz **4 korona 50 fillér.**

Szétküldés utánvétellel a legközelebbi csomagolóban.

Főraktár Magyarország és Ausztria részére

ÖRKÉNY HUGÓ gyógyszerész

Budapest, VII., Thököly-ut 28. és

DIANA gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5. I.

ONOMA

a régen keresett levélpapír
már kapható háromféle
nagyságban.